

YENİ TTK KAPSAMINDA NAKİT SERMAYE ARTIŞLARINDA %25 BLOKAJ ŞARTI, İÇ KAYNAKLARIN SERMAYEYE İLAVESİ VE PRİMLİ ÖDEME

www.muhasabetr.com sitesinde
30.08.2012 günü yayınlanmıştır.

Yeni Türk Ticaret Kanunu (YTTK) ile Anonim Şirketler ve Limited Şirketlerde sermaye artışı ve sermaye taahhütlerinin ödenmesine dair yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Nakden sermaye taahhütlerinin %25'i; emisyon primlerinin ise tamamı tescilden önce ödenmiş olmalıdır:

Anonim şirketlerde, şirketin kuruluşu sırasında nakit pay bedellerinin ödenmesine dair 344. madde aşağıdaki gibidir:

"(1) Nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin en az yüzde yirmibeşi tescilden önce, gerisi de şirketin tescilini izleyen yirmidört ay içinde ödenir. Payların çıkarma primlerinin tamamı tescilden önce ödenir.
(2) Sermaye Piyasası Kanununun pay bedellerinin ödenmelerine ilişkin hükümleri saklıdır."

Buna göre, SPK'na tabi olmayan bir şirket kuruluşu sırasında **nakit sermaye taahhütlerinin %25'i tescilden önce bir banka hesabına şirket adına bloke edilecek**, kalan kısım ise tescilden sonra 24 ay içinde ödenecektir. Payların itibari değerlerinden fazla bir ödeme yapılacaksa **(emisyon primi yaratılacaksa), bu tutarın tamamı tescilden önce ödenmek zorundadır.**

Anonim şirketlerde sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımına ilişkin hükümlerin yer aldığı bölümdeki 459. maddenin 3. fıkrası aşağıdaki gibidir:

"(3) Bu tür sermaye artırımında nakdi sermaye taahhüdüne 341 inci, aynı sermaye konulmasına 342 ve 343 üncü, bedellerin ödenmesine 344 ve 345 inci, halka arz edilecek paylara 346 nci, ihraç edilecek paylara 347 nci madde kıyas yoluyla uygulanır."

Sermayeye ilave edilebilecek iç kaynaklar varken nakit artış yapılamaz:

Anonim şirketlerde sermayenin artırılmasına ilişkin hükümlerin yer aldığı bölümdeki "iç kaynaklardan sermaye artırımını" başlıklı 462. maddesi aşağıdaki gibidir:

"(1) Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar sermayeye dönüştürülerek sermaye iç kaynaklardan artırılabilir.

(2) Sermayenin artırılan kısmını, iç kaynaklardan karşılayan tutarın şirket bünyesinde gerçekten varolduğu, onaylanmış yıllık bilanço ve yönetim kurulunun (1) vereceği açık ve yazılı bir beyanla doğrulanır. Bilanço tarihinin üzerinden altı aydan fazla zaman geçmiş olduğu takdirde, yeni bir bilanço çıkarılması ve bunun yönetim kurulu (2) tarafından onaylanmış olması şarttır.

(3) Bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması halinde, bu fonlar sermayeye dönüştürülmeden, sermaye taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılamaz. Hem bu fonların sermayeye dönüştürülmesi hem de aynı zamanda ve aynı oranda sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılabilir. Artırım genel kurul veya yönetim kurulu kararının ve esas sözleşmenin ilgili maddelerinin değişik şeklinin tescili ile kesinleşir. Tescil ile o anda mevcut pay sahipleri mevcut paylarının sermayeye oranına göre bedelsiz payları kendiliğinden iktisap ederler. Bedelsiz paylar üzerindeki hak kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz; bu haktan vazgeçilemez."

Bu durumda **Anonim Şirketlerde, gerek şirketin kuruluşu sırasında gerekse daha sonra yapılacak nakit sermaye artırımlarında, nakit taahhüt edilen sermaye artışının %25'i tescilden önce bir bankaya bloke edilmek zorundadır.** Kalan taahhüt tutarı ise sermaye artışına dair ana sözleşme değişikliği metninin ticaret sicil gazetesinde tescil tarihinde itibaren 24 ay içinde ödenmelidir.

Diğer taraftan, **şirket bilançosunda yasal mevzuat gereği sermayeye eklenmesi mümkün olan fonlar bulunması halinde, bu fonlar sermayeye eklenmeden nakit sermaye artışı yapılamayacaktır.** Örneğin: Sermaye hesabı enflasyon düzeltmesi olumlu farkları, özkaynaklar enflasyon düzeltmesi olumlu farkları, kâr dağıtım yapılmayarak olağanüstü yedek akçe olarak ayrılmış geçmiş yıllar kârları, iştirak ve taşınmaz satışı sonucu elde edilen kazancın %75'lik kısmı, emisyon primleri, sermaye avansı ...v.b. tutarlar sermayeye eklenmedikçe anonim şirketlerde nakit sermaye artışı yapılamaz.

Aynı zamanda, **şirketin kuruluşunda sonra yapılacak nakit sermaye artışlarında da çıkarılacak payların itibari değerlerinden fazla bir ödeme yapılacaksa (emisyon primi yaratılacaksa), bu fazla ödeme kısmı sermaye artışına dair tescil yapılmadan önce ödenmiş olmak zorundadır.**

Anonim şirket hükümleri limited şirketler için de uygulanacaktır:

Kanunun limited şirkete ilişkin kuruluş hükümlerinin yer aldığı bölümdeki 585. madde aşağıdaki gibidir:

"Şirket, kurucuların, kanuna uygun olarak düzenlenmiş bulunan, sermayenin tamamını ödemeyi şartsız olarak taahhüt ettikleri, imzalarının noterce onaylandığı şirket sözleşmesinde limited şirket kurma iradelerini açıklamalarıyla kurulur. Esas sermaye pay bedellerinin ödenmesi, ödeme yeri, ifa borcu, ifa etmemenin sonuçları, bedelleri tamamen ödenmemiş payların devri hususlarında bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümleri kıyasen uygulanır. 588 inci maddenin birinci fıkrası hükümleri saklıdır."

YTTK'nun 585. maddesi 6335 sayılı kanun ile değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi madde metninde limited şirketlerde anonim şirketlerden farklı olarak, kuruluş anında nakden taahhüt edilen sermayenin tamamının derhal ödenmesi şartı bulunuyordu. Değişiklik sonrasında ise sermaye taahhütlerinin ödenmesi konusunda anonim şirketler ile ilgili hükümlere atıf yapılmıştır. Dolayısıyla limited şirketlerin kuruluşunda da nakit taahhüt edilen bir sermaye varsa bunun %25'i tescilden önce bir banka hesabına şirket adına bloke edilecek, kalan kısım ise 24 ay içinde ödenecektir.

Limited şirketlerde esas sermayenin arttırılmasına dair 590. madde ise aşağıdaki gibidir:

"(1) Şirketin kuruluşu hakkındaki hükümlere ve özellikle sermayenin ayın olarak konması ve bir işletme ile ayınların devralınmasına dair kurallara uymak şartıyla esas sermaye artırılabilir."

Bu durumda, limited şirketlerde de gerek şirketin kuruluşu sırasında nakden taahhüt edilen sermaye için gerekse daha sonraki nakit sermaye artırım taahhütlerinde, nakden taahhüt edilen kısmın %25'i tescilden önce bir banka hesabına bloke edilmek zorundadır.

Blokajın nasıl yapılacağı ise kanunun 345. maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

"Nakdi ödemeler, 19.10.2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununa bağlı bir bankada, kurulmakta olan şirket adına açılacak özel bir hesaba, sadece şirketin kullanabileceği

şekilde yatırılır. Taahhüt edilen payların, kanunda veya esas sözleşmede öngörölmüş bulunan ve kanunda yazılı olandan daha yüksek olan tutarlarının ödendiği, ticaret siciline yöneltilecek bir banka mektubu ile ispatlanır. **Banka, bu tutarı, şirketin tüzel kişilik kazandığını bildiren bir sicil müdürlüğü yazısının sunulması üzerine, sadece şirkete öder."**

Kanun metninde her ne kadar çok somut bir atıf yapılmamış olsa da bize göre, limited şirketlerde de bilançoda sermayeye eklenebilecek fonlar olması halinde, bu fonlar sermayeye eklenmeden nakit sermaye artışına gidilemez. Aynı şekilde, limited şirketlerde de pay bedelinin itibari değeri üzerinden bir ödeme yapılacaksa (emisyon primi yaratılacaksa) bu ödemenin tamamı tescilden önce yapılmış olmalıdır.

GÜRAY ÖĞREDİK
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
MAZARS/DENGE
Vergi Departmanı, Kıdemli Müdür